

Пам'яті лікаря-офтальмолога Джека Канського

(Jack J. Kanski, MD, MS, FRCS, FRCOphth (05.08.1939 — 05.01.2019))

5 січня 2019 року з життя пішов всесвітньо відомий лікар-офтальмолог Джек Канський. Це людина-легенда, яка присвятила своє життя офтальмології, залишивши після себе незабутній та безцінний слід.

З-під пера цієї талановитої людини вийшов підручник з клінічної офтальмології, що впродовж останніх десятиліть був настільною «біблією» для студентів-медиків та лікарів-офтальмологів. Джек Канський є автором більше ніж 30 книг із офтальмології, які охоплюють різні патології ока, включаючи катаракту, глаукому, увеїти, захворювання сітківки та дитячу очну патологію.

Народився Джек Канський 5 серпня 1939 року в Польщі (Варшава). Він був єдиною дитиною в сім'ї Джерзі Джордана Канського (Jerzy Jordan Kański) та Адели Джозефіни Врублевської (Adela Jozefa Wroblewska). Батько Джека був офіцером у ставці головнокомандувача польської армії Едварда Смігли-Ридзь (Edward Śmigły-Rydz). Дитячі роки Джек провів у зруйнованій війною Варшаві. У 1946 році разом із матір'ю були вимушені переселитись у Велику Британію, де минули його роки навчання, становлення як особистості та професійного росту. Джек від природи був обдарованим та всебічно розвинутим учнем. Він особливо захоплювався природознавчими предметами та історією. Спорт також приваблював юнака. Він любив плавати та грати у футбол і був у резервному складі футбольної команди юніорів Англії.

В 1963 році, після закінчення Лондонського медичного університету, отримав звання бакалавра наук та медицини. Лікар Джек Канський проходив стажування з офтальмології в провідних госпіталях Лондона, таких як Західний офтальмологічний госпіталь (Western Ophthalmic Hospital), Вестмінстерський госпіталь (Westminster Hospital) та Мурфілдський очний госпіталь (Moorfields Eye Hospital).

У 1973 році Джек Канський був призначений консультантом-офтальмологом очного відділення імені принца Чарльза (Prince Charles Eye Unit) у Віндзорі, де він працював упродовж усієї своєї професійної кар'єри. В цьому відділенні саме з ініціативи Джека Канського регулярно проводилися обговорення цікавих та неординарних клінічних випадків, організовувалися курси післядипломної освіти та міжнародні конференції. Саме тут на чолі з консультантом Канським була створена провідна школа офтальмологів, в яку входили Richard Packard, James McAllister, Andrew Pearson, Brad

Bowling, Ken Nischal та інші. Багато відомих офтальмологів Великої Британії та інших країн світу проходили стажування в очному відділенні імені принца Чарльза і вважають себе учнями Джека Канського.

Ще на початку своєї офтальмологічної діяльності Джек Канський усвідомив важливість стислого і доступного викладу клінічних випадків у підручниках із показовими ілюстраціями нормальних та патологічних станів ока. Він почав збирати цікаві клінічні випадки, систематизувати їх та представляти у відділенні. Лікарем Канським була зібрана велика колекція детально описаних клінічних випадків зі схематичними ілюстраціями та кольоровими фотографіями, отриманими за допомогою діагностичних методів. Це і стало базою для написання майбутніх книг. Особливу увагу він приділяв вивченню патології судинної оболонки ока в юнацькому віці.

Центр мікрохірургії ока. Київ. 2002 рік

Київ. 2002 рік

*Міжнародна офтальмологічна конференція.
Львів. 2002 рік*

*П'яте видання підручника
з клінічної офтальмології. 2003 рік*

*Диплом та медаль імені проф. Н.І. Пільман
від Асоціації дитячих офтальмологів.
Жовтень 2012 року*

У 1984 році у світ вийшов перший підручник Джека Канського з клінічної офтальмології, що упродовж наступних десятиліть поновлювався та доповнювався сучасними методами діагностики та лікування. Цінність цього підручника полягає ще і в тому, що лікар Канський зумів задіяти експертів суміжних медичних спеціальностей для всебічного висвітлення патологій ока, пов'язаних із системними захворюваннями. На сьогодні вийшло 8 видань підручника з клінічної офтальмології, що став найпопулярнішим базовим підручником для багатьох поколінь офтальмологів та був виданий на восьми мовах світу.

Лікар Канський був учасником національних та міжнародних офтальмологічних конференцій. Його часто запрошували з лекціями на теми різних аспектів офтальмології, у провідні університети світу та офтальмологічні клініки. Джек Канський двічі приїждав в Україну з групою провідних офтальмологів Великої Британії (у тому числі Тімоті Фітч (Timothy Ffytche), Пол Розен (Paul Rosen), які проводили курс лекцій із клінічної офтальмології у Центрі мікрохірургії ока (Київ) та Львівському медичному університеті імені Данила Галицького).

Для офтальмологів України це була чудова можливість не тільки зустрітись із видатним офтальмологом сучасності, але й послухати його змістовні лекції, поспілкуватись та отримати поради відносно тактики лікування складних очних захворювань. Для Джека Канського поїздки в Україну були надзвичайно приємними та хвилюючими, оскільки його мама була родом із Центральної України.

У житті та своїй практичній діяльності Джек Канський був доброю, чуйною людиною і надавав великого значення доброчинності як у Великій Британії, так і за її межами. Він подарував підручники з клінічної офтальмології Центру мікрохірургії ока та кафедрам очних хвороб медичних університетів України. Разом із Тімоті Фітчем брав участь в організації збору та перевезення офтальмологічного обладнання і літератури в Україну. Він був першим серед меценатів, хто зробив свій доброчинний внесок у підтримку спеціалізованої школи для незрячих дітей у Львові.

За видатні заслуги в розвитку офтальмології Джек Канський був відзначений нагородами та почесними титулами в різних країнах світу. Він був почесним членом Королівського офтальмологічного коледжу (Велика Британія), а також інших національних та міжнародних товариств. В Україні Джеку Канському було присвоєно звання почесного професора Львівського медичного університету, а від Асоціації дитячих офтальмологів була вручена медаль імені проф. Н.І. Пільман.

Після виходу на пенсію Джек Канський продовжив свою творчу діяльність і зосередився на своєму другому улюбленому предметі дитинства — історії.

Він підготував та випустив 11 книг, присвячених світовій історії та видатним особистостям, в яких у

притаманному для нього стилі викладання текстового матеріалу з підбором цікавих ілюстрацій зміг у легкодоступній формі описати найбільш визначні події історії світу.

Джек Канський прожив зі своєю дружиною Валерією Анною Шанан (Valerie Ann Shannan) більше 42 років.

* * *

Для мене було великою честю знати цю видатну людину і співпрацювати з нею упродовж останніх 18 років. Джек Канський був для мене взірцем у підході до роботи, вражав своєю обізнаністю у різних сферах життя, відзначався надзвичайною пунктуальністю й організованістю. Він був моїм учителем, колегою та наставником. Це була людина з тонким гумором та великим серцем. У моїй пам'яті Джек Канський завжди залишиться як образ невтомної, надзвичайно працюючої, відданої своїй професії людини, яка з честю та високою людською гідністю пройшла свій життєвий шлях.

**Ірина Гут-Радомська, лікар-офтальмолог,
зав. відділом медичної діагностики,
очне відділення імені принца Чарльза,
Віндзор, Велика Британія, 14.02.2019**

Я вдячна моїй колезі Дарії Склярік за її поетичне слово, присвячене пам'яті Джека Канського.

**Земний «Промінчик зору ока» у вічність відлетів.
Творцеві Всесвіту подати буття земних шляхів...**

*Світлій пам'яті лікаря-офтальмолога
Джека Канського*

Джек Канський, офтальмолог — «Промінчик зору ока».
Душа його добром багата, а мудрість так широка...
У грудях билось серце велике, золоте...
І засівав він слово: «Зір ока — то святе»

Учителем і батьком він був для молодих,
Світилом серед світочів науки.
Цілителем майстерним усіх недуг очних.
Не знали втоми його мозок й руки...

У серці шем, в очах сльоза, в душі глибока туга —
Провели ми в останній шлях учителя і друга.
Вже тлінне тіло на землі лягло навк спочити.
Душа ж злетіла до небес промінчиком світити.

А його мудрість і добро тут, поміж нас, вітає.
І кожен з нас їх із книжок залишених черпає.
«Біблію ока» — безцінний спадок ОКО читає.
Хай світла пам'ять про лікаря Джека вік не згасає!

**Дарія Склярік (лікар-педіатр, поетеса)
Лондон, 14.02.2019** ■